

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Socialdepartementets remiss Förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9)

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet avstyrker förslaget med anledning av att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna.
2. Regelrådet anser att konsekvensutredningen är bristfällig.

Innehållet i förslaget

Utredningens uppdrag har varit att se över ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken och att föreslå en mer ändamålsenlig utformning av ersättningen. Syftet som det beskrivs i utredningens direktiv är att förstärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken.

I utredningen föreslås att nuvarande timschablon för ersättningen för personlig assistans görs om till en grundschablon per timme med i huvudsak samma innehåll som idag. Grundschablonen föreslås också täcka kostnader vid ordinarie assistents sjukfrånvaro – en kostnad som idag till stor del bärs av kommunerna. Utredningen föreslår också en ny tilläggsschablon som ska kunna beviljas brukare som har särskilt stort behov av assistans på nätter och helger. Vidare föreslår utredningen att kraven på anordnaren av personlig assistans stärks genom ett lagstadgat krav på ett skriftligt avtal mellan brukaren och anordnaren och att avtalet ska behandla ett antal punkter av betydelse för assistansens kvalitet och brukarens inflytande. Utöver detta föreslår utredningen att det inte längre ska vara tillåtet att använda beviljad assistansersättning som lön för brukaren för insatser som arbetsledare i den egna assistansen. Slutligen förordar utredningen ett utökat samarbete mellan berörda myndigheter inom assistansområdet, bl.a. för att stärka uppföljning, tillsyn och förebyggande av olika risker.

Följande författningsförslag lämnas. Det föreslås en lag om ändring i socialförsäkringsbalken. Vidare föreslås ändringar i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och ändring i förordningen (1993:1091) om assistansersättning.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

Av utredningen framgår att vid utgången av 2013 köpte 37 procent av brukarna sin personliga assistans från kommunen, 49 procent från privata företag, 10 procent från brukarkooperativ och knappt 3 procent valde att själva anordna sin assistans. Av tabell 9.2 i utredningens konsekvensutredning framgår att en majoritet av assistansföretagen har färre än 100 anställda och att drygt 450 företag har färre än tio anställda. Samtidigt finns 24 större företag med 500 eller fler anställda. Sammantaget ges en bild av en bransch med dominans för små företag men där det samtidigt finns en viss spridning i företagens storlek.

I konsekvensutredningen redovisas konsekvenser av förslagen för stora och medelstora företag respektive små företag och enskilda arbetsgivare. När det gäller de stora och medelstora företagen anges att förslaget med grundschablon och tilläggschablon medför att brukare och anordnare som har högre kostnader för assistans på obekvämt arbetstid får bättre möjlighet att få kostnadstäckning utan att behöva ansöka om förhöjt timbelopp. Regelrådet konstaterar att en sådan förändring torde ha betydelse för tidsåtgång och administrativa kostnader för de berörda företagen. Ingen mer specifik information om dessa effekter framgår av konsekvensutredningen. När det gäller lagstadgat krav på avtal konstateras i konsekvensutredningen att många företag redan idag har utvecklat avtal som i många fall innehåller en del av de punkter som enligt utredningens förslag är att betrakta som miniminivåer. Den samlade effekten anges dock vara svår att bedöma eftersom det inte finns detaljerade kunskaper om förekomst av och innehåll i de nuvarande avtalen. Regelrådet konstaterar att för det fall att det föreslagna lagkravet skulle ställa krav på företagen att ta fram nya eller revidera befintliga avtal kan detta ha en påverkan på administrativa kostnader, som med ledning av den information som ges i konsekvensutredningen inte går att bedöma. Förslaget att inkludera ersättningen för sjuklön i timschablon anges leda till mindre administration för företagen, men ingen kvantifiering av denna effekt görs.

När det gäller små företag anges specifikt bland annat att regleringen av avtal mellan brukare och andordnare kan få konsekvenser i form av ökade kostnader för mindre företag, ifall dessa inte har någon utvecklad modell för avtal med brukarna. Detta anges vara en initial administrativ kostnad. Det konstateras vidare att det inte finns några detaljerade kunskaper om de små företagens förutsättningar att utveckla sina avtal. Det ges ingen kvantifiering av effekter i tidsåtgång eller administrativa kostnader för små företag och egna arbetsgivare.

Regelrådet konstaterar således att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker därför förslaget.

Konsekvensutredningen

I utredningen finns en godtagbar problembeskrivning och ett relativt tydligt formulerat syfte. Alternativa lösningar för att nå syftet analyseras också på ett relativt tydligt och utvecklat sätt och de valda lösningarna motiveras. Någon redogörelse för hur förslagen förhåller sig till EU-rätten finns emellertid inte. De företag som berörs av förslagen är beskrivna på ett tydligt sätt. Specifika frågeställningar kring hur de mindre företagen kan påverkas av utredningens förslag har analyserats.

Som framgått ovan saknas emellertid kvantifierade beskrivningar av effekten av utredningens förslag på tidsåtgång och administrativa kostnader för företag. Det finns en del uppgifter om hur företags kostnader för

assistans ser ut, men inte på ett sådant sätt som möjliggör en analys av vilka övriga ekonomiska effekter för företagen som utredningens förslag skulle kunna ge.

Sammantaget bedömer Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller de krav som följer av 6 och 7 § i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Konsekvensutredningen är därför bristfällig.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 4 juni 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Eleonor Kristoffersson.

Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Per Högström.

Karin Lindell
Ordförande

Per Högström
Föredragande